

Forslag til forespørgselsdebat om hvorledes råstofsektoren kan medvirke til at styrke landskassens indtjeningsmuligheder.

(Medlem af Inatsisartut Knud Fleischer, Kattusseqatigiit Partiiat)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)

Naalakkersuisut skal hermed takke for forslaget til forespørgselsdebat og dermed muligheden for at debattere indtjeningsmulighederne i forbindelse med den stigende råstofaktivitet.

Som det første område efter indførelse af Selvstyret i juni 2009 overtog vi den 1. januar 2010 det fulde ansvar for råstofområdet. Den fulde beslutningskompetence og råderet over Grønlands undergrund giver Selvstyret mulighed for selv at bestemme i hvilken retning - og med hvilken hastighed råstofområdet skal udvikle sig.

Det er Naalakkersuisut's klare politik, at råstofområdet skal udvikles til et økonomisk bærende erhverv, der kan bidrage positivt med forskellige former for skatteindtægter og arbejdspladser.

På trods af den store omtale af råstofområdet i medierne, så er Grønland endnu ikke et etableret mine- eller olieland. Der er kun én aktiv mine og én, der er under opbygning. De resterende er efterforskningsaktiviteter. Det er et afgørende faktum, når vi debatterer hvilket skatte- og afgiftsniveau man kan pålægge råstofselskaberne.

På trods af at Grønland kun har en begrænset råstofindustri, så bidrager sektoren allerede markant til de offentlige finanser i såvel Selvstyret som kommunerne, og dels skaber den en del arbejdspladser, og en betydelig omsætning for grønlandske underleverandører.

Mest iøjnefaldende er naturligvis Cairn's efterforskningsprogrammer i 2010 og 2011. Alene de indbetalte indkomstskatter og AMA-bidrag fra Cairn og de udenlandske underleverandører androg i 2010 over 53 mio. kr. Dette tal vil stige i år. I øvrigt er der ingen offentlige ydelser forbundet med disse skatteindbetalinger, hvilket er en væsentlig pointe.

Udover skatteindtægter fra ansatte hos udenlandske selskaber, vil der naturligvis være skatteindtægter fra grønlandske underleverandører. Samlet købte Cairn og de udenlandske underleverandører grønlandske varer og tjenesteydelser for ca. 172 mio. kr. i 2010 og i 2011 forventes det at stige til ca. 311 mio. kr. Hvis alle afledte effekter i relation til efterforskningsboringerne medtages (skatteindtægter, bidrag til overskud i grønlandske selskaber, reduktion i overførselsudgifter o.s.v.), vil bidraget til den grønlandske økonomi og det offentlige være væsentligt større.

Udover de direkte effekter i forbindelse med skatter, beskæftigelse og lokalt køb af varer og tjenesteydelser, så er NUNAOIL A/S båret partner i efterforskningsfasen. NUNAOIL A/S har en andel på 12,5 % af licenserne, men alle efterforskningsudgifterne afholdes af

Cairn. Det betyder at Cairn på vegne af NUNAOIL A/S har afholdt efterforskningsudgifter i 2010 på ca. 276 mio. kr., mens beløbet i 2011 forventes at blive på 430 mio. kr.

Tilsvarende bidrager mineralsektoren allerede med betydelige skatteindtægter og beskæftigelse. På trods af at guldminen i Kirkespirdalen først gik i produktion i løbet af sommeren 2011, så forventes der i 2011 indbetalte indkomstskatter på ca. 10 mio. kr., ligesom mere end 40 ud af 80 ansatte er hjemmehørende. Samlet skønnes råstofaktiviteterne i 2010 og 2011 at have bidraget med direkte skatteindtægter på mellem 100 og 150 mio. kr. årligt, mens antallet af hjemmehørende beskæftiget skønnes at ligge på 150 - 200 personer.

Der gennemføres løbende benchmarkanalyser, hvor skatteforholdene på råstofområdet sammenlignes med andre lande. Undersøgelserne sammenligner "Government Take", der udover selskabsskat og udbytteskat også omfatter gebyrer, royalty, bæring af Nunaoil o.s.v. Formålet er at sikre så højt et provenu til samfundet som muligt men samtidig, at vilkårene ikke bliver så stramme, at det afholder selskaber fra at efterforske og eventuelt udnytte råstofferne i undergrunden. Det er en vanskelig balancegang. Hvis vilkårene bliver for stramme, så kan det resultere i en meget negativ effekt på råstofaktiviteterne. Så bliver effekterne det modsatte: færre skatteindtægter og arbejdspladser og færre underleverancer fra grønlandske selskaber.

Hidtil har der kun eksisteret royalty-modeller for olieområdet. Med den mulige etablering af en rubinmine, er mulige afgifts-modeller for ædelstensområdet ved at blive undersøgt. Hvorvidt der bliver tale om en omsætningsafgift eller en kombination af en omsætnings- og overskudsafgift er ikke afgjort. Det ligger dog allerede på nuværende tidspunkt fast, at der vil blive indført afgiftsbetaling i forbindelse med udvinding af ædelsten. Der vil blive sat nærmere bestemmelser omkring salg, slibning og kontrol m.v. i en bekendtgørelse og i den udnyttelsestilladelse samt detaljerede godkendelser, som vil blive udarbejdet i forbindelse med en eventuel godkendelse af Fiskeresset projektet.

Forslagsstilleren nævner, at planlægning og drift af uddannelse og efteruddannelse så vidt muligt bør drives af fastboende. Det er netop for at styrke uddannelsesindsatsen indenfor råstofområdet, at Råstofskolen er blevet oprettet, ligesom Videnscenteret om Mine- og Entreprenørbranchen og Råstofsektoren er blevet tilknyttet Råstofskolen. Råstofskolen tilbyder allerede flere faste kurser indenfor mineralområdet. Herunder det grundlæggende minearbejderkursus "Common Core", kerneboringskurser og maskinførerkurser til tunge entreprenørmaskiner. Samlet har 287 deltagere gennemført kurserne fra 2009 til i dag, hvor nogle har deltaget på flere af dem. På olieområdet har kursusaktiviteten ikke været på samme niveau, da det endnu er et nyt område, men Råstofskolen har i 2011 bl.a. afholdt terminalarbejderkurser, ligesom Råstofskolen har været inddraget i uddannelsen af 6 offshore boreassistenter.

Forslagsstilleren nævner flere forslag til stramminger, der kan forøge landskassens indtægter, herunder strammere vilkår for selskaber, der søger efter olie. Hvis man sammenligner Grønland med andre lande, hvor der endnu ikke er gjort kommercielle oliefund, så har Grønland nogle af de strengeste økonomiske vilkår. Vilkårene er også hårdere end nogle af de større olieproducerende lande, som eksempelvis Storbritannien og Canada.

Det foreslås ligeledes, at den sikkerhed som selskaber skal stille på ca. 60 mia. kr. i

forbindelse med olieefterforskningsboringer, skal Landskassen have mulighed for at forrente. Der er imidlertid tale om garantier på basis af selskabets egenkapital og forsikringsaftaler og dermed ikke kontante midler, der kan forrentes i Landskassen.

Der stilles ligeledes forslag om, at der lægges afgift på alle råstoffer, der forlader landet. Fordelen ved en omsætningsbestemt royalty er, at det offentlige får en indtægt ved produktionens start, uanset om selskabet har et overskud. Ulempen er, at selskaberne risikerer at skulle betale royalty i en situation, hvor produktionen er tabsgivende. Selskaberne betragter derfor denne form for royalty som en uhensigtsmæssig beskatningsform. Eller sagt på en anden måde: en indførelse af en omsætningsroyalty vil kunne bremse de nuværende investeringer i olie- og mineralefterforskning i Grønland.

Revisionselskabet PWC har for nyligt gennemført en analyse af de selskaber som gennemfører mineralefterforskning. Analysen viser, at efterforskningsaktiviteterne i mange tilfælde udføres af relativt små foretagender, der opererer med beskedne finansielle midler. En stor del af virksomhederne har en kapital på under 2,5 mio. kr. Det er konklusionen, at selv mindre afgiftsforhøjelser på nuværende tidspunkt vil kunne virke investeringshæmmende.

For så vidt angår olieområdet er det værd at se nærmere på, hvad der eksempelvis sker i Norge i øjeblikket. I den internationale konkurrence om at tiltrække olieselskabernes investering har man i Norge i de senere år tilbagebetalt 78 % af olieselskabernes efterforskningsudgifter. Dette har haft den positive effekt, at der er blevet fundet nye olieforekomster i Norge, som formentlig ellers aldrig ville være blevet fundet.

Indtægter fra olie- og mineindustrien er af afgørende betydning for skabelsen af et økonomisk selv bærende Grønland og i sidste ende et selvstændigt Grønland. Men da Grønland i forvejen er et meget dyrt land at efterforske i, bl.a. grundet manglende infrastruktur, den geografiske placering, de klimatiske forhold, skrappe miljøkrav o.s.v., så er det vigtigt at de økonomiske rammebetingelser tager højde for dette. Vi skal konkurrere på et internationalt marked om at tiltrække investeringer indenfor råstofområdet, og de rammer og vilkår vi tilbyder, skal tage højde for dette.

Naalakkersuisut finder derfor, at de nuværende økonomiske rammer og vilkår indenfor råstofområdet er passende. Men det betyder ikke, at de ikke kan ændres. Hvis der eksempelvis bliver gjort kommercielle oliefund, eller der etableres mange miner, så vil Naalakkersuisut naturligvis foretage nye analyser med henblik på at undersøge om niveauet fortsat er passende.